

Forfatter: Brandes, Georg

Titel: Udrag fra Hovedstrømninger. Emigrantlitteraturen (1872)

Citation: Brandes, Georg: "Samlede Skrifter", i Brandes, Georg: *Samlede Skrifter*, 1899-1910, s. 93. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-brandes04-shoot-idm139992359773104/facsimile.pdf> (tilgået 26. april 2024)

Anvendt udgave: Samlede Skrifter

Klokkeslet og at kunne komme efter Tid og Lyst. Hun, som før var et Maal, er nu bleven et Baand.

Hvor er I henne, alle I skønne Romancr, i hvilke Elskeren aldrig havde Andet at bestille end at elske, i hvilke han elskede fra Morgen til Aften, stod op om Morgenen for at elske, elskede hele Dagen og tilbragte en søvnløs Nat af Kærlighed! Det er et kraftigt og virkelighedstro Træk i *Adolphe*, at Elskeren føler Tabet af sin Tid som et Tab.

Og det nytter ikke, at han tilerobrer sig sin Tid, naar han dog taber sin Sindsro igennem Deltagelsen; thi udebliver han engang imellem, berøver Tanken om hendes Sorg derover ham al den Tid, han vinder, medens han tillige dunkelt føler sig oprørt ved i den Grad at være undergiven et andet Menneskes Herredømme. Kommer han saa til hende, lide tilmode over at være kommen meget hurtigere igen, end det var klogt af Hensyn til hendes Rygte og hans eget Arbejde, finder han hende ulykkelig over at han er udebleven altfor længe. Han har lidt to Timer under Forestillingen om hendes Venten, han maa nu lide to andre Timer, før han kan stille hende tilfreds. Alligevel føler han sig ret lykkelig, vil gerne finde det sødt at blive elsket saaledes, men trøster sig dog egenlig ubevidst med, at Uensartetheden af deres Stilling tidligt eller sent maa gøre Ende paa Forholdet.

Først lider han nu under ikke at kunne være ærlig; thi Greven kommer tilbage og han er nødt til at bedrage ham. Saa lider han den Kval at se Eleonore opofre Alting for hans Skyld og paa én Gang opgive sit Hjem og sin Formue. Og denne Kval er dobbelt, dels egenkærlig, thi han græmmer sig over at se sin Frihed lammet ved det Offer, hun er lykkelig ved at bringe ham, dels medfølende, thi han ser Samfundet kaste sig over hendes Rygte med et hyæneagtigt Raseri. Alt hvad hun ved Aars ulastelige Opførsel har vundet, taber hun paa én Dag. Hendes Stolthed vaander sig, og hans Hengivenhed bliver til Pligt. Der er fra nu af imellem dem en hemmelig Lidelse, som de ikke betror hinanden.

Adolphes Karakter begynder at fordærves. Paa samme Tid som han duellerer med Eu, der har omtalt Eleonora ilde, skader han selv ufrivilligt hendes Rygte; thi han søger en Art Trøst for den Afhængighed, i hvilken han lever, ved alle Vegne at spotte over Kvinderne og over de Mænd, som staar under

Tøflen, og disse Ytringer fortolktes. Han, som ikke kan modstaa en Taare, sætter en Ære i overalt at tale med Haardhed og Foragt om Kvinderne.

Andre har lidt den Ulykke at elske uden at elskes igen; han lider den modsatte, at elskes uden længere at elske. Saa meget han bestræber sig for at vise ret megen Glæde hver Gang han ser Eleonore, gennemskuer hun ham dog, og det kommer til en af disse frygtelige Scener, af hvilke Fru de Staël beredte Constant saa mange, i hvilken Eleonores stormfulde Sjæl giver sig Luft med en Bitterhed, som ligner Hadets. Men Omgivelserne stræber at fjerne Eleonore. Adolphes Fader vil ikke, at hans Søn skal spille sin Ungdom paa dette Forhold, og en simpel Ridderlighedsfølelse bringer da Adolphe til at flygte med hende. De tilbringer nogen Tid i en blid Sindstilstand, som ligner Kærlighed. Eleonore bringer nye Ofre, som det er Adolphe en Pine at modtage. Snart lider hun under det, ikke at blive elsket, som Adolphe under det, ikke at elske, snart beruser hun sig saaledes i sin Kærlighed, at hun ser den dobbelt og antager den for gensidig. De lever begge som i en Slags Erindring om deres fordums Lykke, der er stærk nok til, at Adskillelsen kan synes dem smertelig, ja utænkelig, men for svag til at Samlivet kan være dem til nogen Glæde. De ømme, men dog matte Ord, med hvilke Adolphe nu bevidner Eleonore sin Kærlighed, ligner de blege farveløse Blade, som endnu kan skyde frem paa Grenene af et rodhugget Træ.

Saaledes gør han ikke engang Den lykkelig, der gør ham saa ulykkelig. Hver Gang hun tror at have vundet nye Rettigheder, føler han sig lagt i nye Lænker. Hendes Lidenskabelighed gør deres Samliv til et stadigt Uvejr. I en Biografi af Constant staa disse Ord: «Det Aar havde Constant det godt, Fru de Staël var i Rusland.»

Eleonore arver sin Fader og trænger ikke mere til Adolphes Beskyttelse. Verden mistænker ham nu endog for at drage Fordel af deres Venskab, og man hader ham, fordi han forspilder hendes Rygte ved altid at ses i hendes Nærhed, medens han selvfølgelig ikke kan forklare, at det er hende, som ikke kan leve uden ham.

Hans Liv løber bort mellem hans Fingre; han holder ingen af de Løfter, hans Ungdom har givet; thi som det alle Vegne fra siges til ham, mellem ham og en Fremtid i hvilkensomhelst